

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних економічних умовах все більший вплив на стан народного господарства надає економічна нестабільність, що виявляється в економічних циклах, які регулярно повторюються. Глобалізація світової економіки і участь України в міжнародних процесах економічної інтеграції зумовили значний вплив економічної нестабільності як на економіку країни в цілому, так і на економічний стан суб'єктів господарювання. Вітчизняні промислові підприємства випробовують труднощі в досягненні показників економічного розвитку.

В даний час підприємства самостійно формують стратегії досягнення конкурентоспроможності, в яких відображають найбільш важливі напрями, конкурентні переваги, точки зростання і основні індикатори розвитку. Для підприємства стратегія досягнення конкурентоспроможності є, перш за все, основним вектором розвитку конкурентоспроможності економіки країни.

На формування підприємством конкурентних переваг значний вплив робить економічна нестабільність. Вплив економічної нестабільності виявляється в зниженні обсягів промислового виробництва, виручки, скорочення ділової активності підприємства, обороту дебіторської і кредиторської заборгованості і т.ін.

Проблема економічної нестабільності і циклічності економічного розвитку економіки досить широко досліджена в науковій літературі. Питанням забезпечення стабільного розвитку економіки в період погіршення ринкового середовища приділена значна увага в літературі по економічній теорії і теорії управління. Базові теоретичні положення стабільного функціонування ринкової економіки, розробки і реалізації заходів регулювання в період криз викладені в працях зарубіжних економістів: Дж. М. Кейнса, М. Фрідмана, П. Самуельсона, Р. Харрода, Д. Еклунда, Ф. Найта.

Особливості впливу кризи на функціонування суб'єктів господарювання активно досліджували в своїх працях зарубіжні та вітчизняні вчені [1, 2, 3, 4, 5]. Отже існує два основні підходи до дослідження впливу економічної нестабільності на діяльність підприємства: на рівні макровзаємодії суб'єктів господарювання та на рівні взаємодії суб'єктів господарювання на мікрорівні [5].

Так, на рівні макровзаємодії суб'єктів господарювання під економічною нестабільністю розуміється стан нестабільності, при якому порушуються нормальні зв'язки і пропорції в національній (або регіональній) економіці, її основні показники знижуються, настає її кризовий стан.

Для економіки характерний циклічний розвиток, після зростання завжди настає спад. У будь-якій економіці відбуваються коливальні процеси, хвилеподібні рухи. При цьому коливання ринкової активності в різних країнах, регіонах достатньо сильно розрізняються по регулярності, тривалості і причинам виникнення. З періодом в декілька років економічне зростання і підйом ділової активності змінюються зниженням економічних показників зростання.

Виникає економічний спад, попит і пропозиція скорочуються і підприємницька діяльність зменшується.

Основними ознаками економічної нестабільності є, перш за все, коливання економічної активності, поява безробіття, недовантаження виробничих потужностей, інфляції, дефіциту державного бюджету, дефіциту зовнішньоторговельного балансу. Економічна нестабільність знижує ефективність економіки, наприклад, безробіття означає недоотриманий обсяг продукції, а збільшення безробіття на 1% означає скорочення темпів зростання економіки на 2-3% [2].

В рамках взаємодії суб'єктів господарювання на мікрорівні під впливом економічної нестабільності розуміється такий стан підприємств, в якому порушується можливість безперервно нарощувати основні показники своєї позитивної зміни. Дане визначення відображає не тільки крайній - кризовий стан економіки, але і той стан, коли існуючі механізми на підприємствах по ефективному використанню ресурсів перестають сприяти нарощуванню позитивної зміни в колишніх обсягах.

За наслідками дослідження існуючих підходів впливу економічної нестабільності на діяльність підприємств, можна зробити висновок, що криза є критичною формою нестабільності, а так кризовий стан підприємств може виникати з причини порушення нормальних зв'язків і пропорцій в національній економіці або у вигляді порушення можливості нарощування своєї позитивної зміни.

1. Вишневська Б. Методи мінімізації фінансових ризиків// Економіст, №6. 2007. с. 58-59.
2. Янковский Н.А., Макогон Ю.В., Рябчин А.М. Инновационные и классические теории катастроф и экономических кризисов: Монография / под ред. Макогона Ю.В. – Донецк: ДонГУ, 2009. – 331 с.
3. Лепа Н.Н. Моделирование процессов управления развитием промышленных предприятий / Н.Н. Лепа, Р.Н. Лепа, А.И. Пушкарь. / НАН Украины. Институт экономики промышленности. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2003. – 296 с.
4. Otto E. Controlling chaos / E. Otto, C. Gregory, J. Yorke // Phis. Rew. Lett., 1990. - Vol. 64 (11). - P. 1196 - 1199.
5. Allen F. Understanding financial crises / Allen F., Gale D. - Oxford: Oxford University Press, 2009. - xiv, 303 p. - (Clarendon lectures in finance).